

АВТОРИТЕ́Т (нім. *Autorität*, від лат. *auctoritas* — влада, вплив) — загальновизнаний вплив, що його роблять на переконання й поведінку людей певні особи, ідеї, організації тощо в різних сферах суспільного життя завдяки притаманним або приписуваним їм особливостям і заслугам; повага до закону, соціальної норми, певних правил поведінки тощо; особа, що користується загальним визнанням, впливом. А. ґрунтується на професіоналізмі, знаннях, морал. засадах, соц. статусі, досвіді чи міфах. За допомогою А. відбувається контроль за діями людей (стимулювання певних дій та обмеження або заборона інших), узгодження їх в інтересах суспільства чи особи. А. політ. влади передбачає впевненість виконавця в її легітимності. Але такий А. може виникнути й шляхом примусу, стаючи А. сили — суперником реального А. Гарантами реал. А. (за М. Вебером) є традиція, раціонально обґрунтов. законність (легальність), харизма. Відповідно маємо традиц., раціонально-легал. та харизмат. способи становлення А. Традиційний політ. А. засн. на звичці коритися владі, поважаючи її носіїв — особу чи організацію; раціонально-легал. шлях утвердження А. ґрунтується на повазі людей до закону; А. харизмат. характеру постає на психол. основі — на підсвідомій прихильності до особи, лідера організації чи носія політ. влади. Буває А.

якості людини (науковий, діловий, моральний, релігійний тощо) та її статусу (повага до посади). Ефективність влади значною мірою залежить від її А., а її А. — від її порядності, справедливості, законності тощо. А. є умовою існування будь-якого суспільства, а також однією з найважливіших засад навчання та поширення людського досвіду.

Рекомендована література

1. Богданов В. С. Феномен авторитета в истории социально-политической мысли, теории, методологии. К., 1991;
2. Ищенко Н. П., Богданов В. С. Роль авторитета в демократизации современного общества. К., 1991;
3. Неволько Г. И. Прологи новой системы научного объяснительного знания. Чг., 1995. Ч. 5;
4. Рябов С. Г. Державна влада: проблеми авторитету і легітимності. К., 1996;
5. Русакова Е. Л. Зависимость и подчинение авторитету: варианты моделей // Модели мира. Москва, 1997;
6. Богданов В. С. Авторитет як предмет соціально-філософського аналізу. К., 1997.

І. М. Грабовська

Бібліографічний опис:

Авторитет / І. М. Грабовська // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2001. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-42476>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).